

Tomasz z Akwinu, Q. 91. (3 z 5). Jak będzie wyglądał świat i zmartwychwstali po Sądzie Ostatecznym? (3)
Czy zwiększy się jasność ciał niebieskich? | 1

Posłuchaj

()

Artykuł 3

CZY W OWYM ODNOWIENIU POWINNA ZWIĘKSZYĆ SIĘ JASNOŚĆ CIAŁ NIEBIESKICH?

Zdaje się, że w owym odnowieniu nie zwiększy się jasność ciał niebieskich, bo:

1. Odnowienia ciał wyższych dokona ogień oczyszczający. Lecz ów ogień nigdy nie dociera do ciał niebieskich^[1]. Ciała przeto niebieskie nie będą odnowione na skutek otrzymania większej jasności.
2. Jak ciała niebieskie są przyczyną powstawania wszystkiego na ziemi poprzez ruch, tak są i poprzez światło. Lecz jak już powiedziano^[2], z ustaniem powstawania ustanie ruch. Raczej więc zgaśnie światło ciał niebieskich niż się powiększy.
3. Jeżeli po odnowieniu człowieka ciała niebieskie będą odnowione, to po jego pogorszeniu [tj. upadku w raju] powinny stać się gorsze. To chyba

Tomasz z Akwinu, Q. 91. (3 z 5). Jak będzie wyglądał świat i zmartwychwstali po Sądzie Ostatecznym? (3)
Czy zwiększy się jasność ciał niebieskich? | 2

Jednak nie jest prawdopodobne, ponieważ te ciała pod względem substancji są niezmiennie. A więc nawet i po odnowieniu człowieka nie będą odnowione.

4. Gdyby wtedy [po upadku ciał niebieskie] uległy pogorszeniu, to w takiej mierze powinny mu ulec, w jakiej powinny być ulepszone przy odnowieniu człowieka. Lecz prorok Izajasz powiada, że „Wówczas [przy odnowieniu] światło księżyca będzie jak światło słońca”.^[3] A więc i w pierwszym stanie przed upadkiem księżyc tak świecił silnie, jak teraz świeci słońce. Zatem, kiedykolwiek księżyc był nad ziemią, czynił dzień tak, jak obecnie słońce. Ale temu dosadnie zadają kłam słowa *Księgi Rodzaju* stwierdzające^[4], że księżyc został uczyniony po to, „aby rządził nocą”. A więc po upadku człowieka światło ciał niebieskich nie zostało umniejszone. Z czego wynika, że również przy uchwaleniu człowieka nie będzie chyba ono zwiększone.

5. Jasność ciał niebieskich służy pożytkowi ludzi, podobnie jak i inne stworzenia. Lecz po zmartwychwstaniu jasność słońca nie będzie służyć pożytków: ludzi, bo u Izajasza czytamy^[5]: „Już słońca mieć nie będziesz w dzień jako światła, ani jasność księżyca nie zaświeci tobie”; a w *Apokalipsie*: „Miastu nie trzeba słońca ani księżyca, by mu świeciły”.^[6] A więc jasność ciał niebieskich nie zwiększy się.

6. Nie byłby mądrym taki inżynier, który by sporządzał ogromne narzędzia dla zbudowania jakiegoś małego dzieła. Lecz człowiek jest czymś najmniejszym w porównaniu do ciał niebieskich, które swoją ogromną wielkością wprost nieporównalnie przekraczają jego wielkość; co więcej, w porównaniu do całej ziemi, która, zdaniem astronomów^[7], tak się ma do nieba, jak punkt do sfery. A ponieważ Bóg jest najmądrzejszy, dlatego nie wydaje się, żeby człowiek był celem stwarzania nieba.

Tomasz z Akwinu, Q. 91. (3 z 5). Jak będzie wyglądał świat i zmartwychwstali po Sądzie Ostatecznym? (3)
Czy zwiększy się jasność ciał niebieskich? | 3

Bynajmniej więc z tego nie wynika, że po upadku człowieka niebo znalazło się w gorszym położeniu, no i że po jego uchwaleniu zostanie ulepszone.

Wbrew temu:

1. Są słowa Izajasza[8]: „Wówczas światło księżyca będzie jak światło słoneczne, a światło słońca stanie się siedmiokrotne”.
2. Cały świat będzie odnowiony na lepsze. Lecz niebo jest pocześniejszą częścią świata cielesnego: będzie więc zmienione na lepsze. Ale to może się stać jedynie w ten sposób, że będzie błyszczeć większą jasnością. A więc jego jasność wzrośnie.
3. Według Apostoła[9]: „Całe stworzenie, które aż dotąd jęczy i wzdycha w bólach rodzenia, z upragnieniem oczekuje objawienia się przyszłej chwały synów Bożych”. Lecz jak uzupełnia ów tekst glosa[10]: odnosi się to również do ciał niebieskich. Oczekują przeto chwały świętych. Nie oczekiwałyby jednak, gdyby z tej chwały świętych coś w nich nie wzrosło. A więc wzrośnie przez to ich jasność podnosząca w szczególny sposób ich zdobność.

Odpowiedź: Odnowa świata ma to na celu, żeby człowiek w odnowionym świecie widział jakby postrzegalnie Boga z jawnych Jego znaków. Otóż stworzenie prowadzi do poznania Boga zwłaszcza swoim wyglądem i zdobnością, które ujawniają mądrość twórcy i zarządcy, stosownie do słów *Księgi Mądrości*[11]: „Z wielkości i piękna stworzeń poznaje się przez podobieństwo ich Stwórcę”. Piękno zaś ciał niebieskich polega zwłaszcza

Tomasz z Akwinu, Q. 91. (3 z 5). Jak będzie wyglądał świat i zmartwychwstali po Sądzie Ostatecznym? (3)
Czy zwiększy się jasność ciał niebieskich? | 4

na świetle. Świadczą o tym słowa Syracha[12]: „Wspaniałość gwiazd jest pięknnością nieba, błyszczącą ozdobą na wysokościach Pana”. I dlatego ciała niebieskie będą ulepszone zwłaszcza pod względem jasności. Zaś rozmiar i sposób tego ulepszenia zna sam tylko Ten, który będzie jego sprawcą.

Na 1. Ogień oczyszczający nie sprawi samej istoty odnowienia. On tylko przystosuje *do* niego, oczyszczając od zbrukania spowodowanego grzechem i od nieczystości spowodowanej zmieszaniem się elementów, które przecież nie znajduje się w ciałach niebieskich[13]. I dlatego ciała te nie będą przez ogień oczyszczone. Będą jednak mocą Bożą odnowione.

Na 2. Ruch jest „ziszczaniem się bytu niedoskonałego”[14]. W tym więc, co się porusza, i to brany w samym sobie, ruch nie oznacza jakiegś doskonałości, aczkolwiek może należeć do jego doskonałości, o ile jest przyczyną czegoś. Natomiast światło należy do doskonałości ciała świecącego nawet rozpatrywanego w swojej substancji. I dlatego, gdy już ciało niebieskie przestanie być przyczyną powstawania, ruch nie pozostanie. Pozostanie zaś jego jasność.

Na 3. Glosa¹⁵ do słów Izajasza[15]: „Wówczas światło księżyca będzie jak światło słońca” tak powiada: „Wszystko, co zostało uczynione dla człowieka, po jego upadku stało się gorsze, a słońce i księżyc doznały umniejszenia swojego światła”. Niektórzy to umniejszenie pojmują jako realne zmniejszenie siły światła. I nie powinno budzić sprzeciwu to, że ciała niebieskie są w swojej naturze niezmiennie, ponieważ ta zmiana dokona się mocą Bożą.

Tomasz z Akwinu, Q. 91. (3 z 5). Jak będzie wyglądał świat i zmartwychwstali po Sądzie Ostatecznym? (3)
Czy zwiększy się jasność ciał niebieskich? | 5

Bardziej jednak prawdopodobne jest rozumowanie innych teologów. Powiadają tak: To zmniejszenie światła nie polega na realnym jego braku, ale na mniejszym korzystaniu z niego przez człowieka. Bowiem po upadku człowiek nie korzystał już tak wielce z dobrodziejstwa światła ciał niebieskich, ile korzystał przedtem. Po tej myśli idą słowa *Księgi Rodzaju* [16]: „Przeklęta niech będzie ziemia z twego postępuku. ... Cierń i oset będzie ci ona rodziła”; a ziemia i przedtem rodziła cieć i oset, ale nie jako kara na człowieka.

Jednakowoż z twierdzenia, że światło ciał niebieskich nie zostało w istocie rzeczy umniejszone na skutek grzechu człowieka, bynajmniej nie wynika, że nie powinno się ono realnie powiększyć przy jego uchwaleniu. Grzech bowiem człowieka nie zmienił stanu wszechświata, a człowiek zarówno przed jak i po nim miał życie wegetatywno-zwierzęce, które wymaga ruchu i powstawania ze strony stworzenia cielesnego. Natomiast uchwalenie człowieka, jak powiedziano [17], zmieni stan całego cielesnego stworzenia. Nie zachodzi więc podobieństwo.

Na 4. To zmniejszenie światła księżyca — według bardziej prawdopodobnego zdania [18] — nie dotyczyło jego substancji ale raczej skutku. Nie wynika więc z tego, że księżyc znajdujący się nad ziemią czyniłby dzień. Wynika jedynie to, że człowiek nie miałby tyle korzyści ze światła księżyca, ile ma go teraz ze światła słońca. Natomiast po zmartwychwstaniu, kiedy światło księżyca będzie według prawdziwości rzeczy zwiększone, nie będzie gdzieś nocy na ziemi (a tylko w jej centrum, gdzie będzie piekło [19]. Wtedy bowiem, jak Izajasz powiada, księżyc będzie tak świecił jak teraz słońce, a słońce będzie świecić siedmio-kroć silniej niż to czyni obecnie, zaś ciała szczęśliwych w niebie będą jaśniały siedem razy bardziej niż słońce (choć nie ma na to dowodu ani ze strony jakiejś powagi, ani ze strony rozumu).

Na 5. Dana rzecz może w dwojaki sposób służyć pożytkowi człowieka: pierwszy, z koniecznej potrzeby: i w ten sposób żadne stworzenie nie

Tomasz z Akwinu, Q. 91. (3 z 5). Jak będzie wyglądał świat i zmartwychwstali po Sądzie Ostatecznym? (3)
Czy zwiększy się jasność ciał niebieskich? | 6

będzie służyć pożytkowi człowieka, ponieważ z Boga będzie miał pełną wystarczalność. To właśnie zaznacza przytoczony tekst *Apokalipsy* mówiący, że owemu miastu „nie trzeba słońca ni księżyca”.

Drugi, dla większej doskonałości : i tak człowiek będzie używał innych stworzeń; wszelako nie jako koniecznych do dojścia do celu, jak to obecnie ich używa.

Na 6. Jest to argument Rabbi Mojżesza[20], który silił się obalić całkowicie twierdzenie, że świat został uczyniony dla człowieka. Toteż o tym, co Stary Testament pisze o odnowieniu świata — jak to widać z przytoczonych tekstów[21] — powiada, że są to przenośnie[22]: ot tak, jak gdy o tym, kto popadł w tak wielki smutek, iż nie wie, co ma czynić, mówi się, że mu zgasło słońce. Tego właśnie sposobu wyrażania się zwykło używać Pismo św.[23] I przeciwnie, gdy wydobędzie się ze stanu smutku i znajdzie się w stanie najwyższego radosnego uniesienia, mówi się o nim, że mu słońce jaśniej świeci, a cały świat doznał odnowienia.

Ale to jego stanowisko jest niezgodne z tekstami Pisma św. i komentarzami świętych. Stąd też na jego argumentację należy tak odpowiedzieć: Wprawdzie ciała niebieskie przewyższają niezmiernie ciało człowieka [pod względem wielkości], to jednak dusza rozumna przewyższa o wiele bardziej ciała niebieskie niż one przewyższają ciało ludzkie[24]. Stąd też nie ma nic nierozumnego w powiedzeniu, że ciała niebieskie zostały uczynione dla człowieka: jednakże nie jako dla głównego celu, ponieważ głównym celem wszystkich rzeczy jest Bóg.

Tomasz z Akwinu, Q. 91. (3 z 5). Jak będzie wyglądał świat i zmartwychwstali po Sądzie Ostatecznym? (3)
Czy zwiększy się jasność ciał niebieskich? | 7

[1] Patrz z. 74, 4, t. 33.

[2] art. poprz.

[3] Iz 30, 26.

[4] Rdz 1, 16.

[5] Iz 60, 19.

[6] Ap 21, 23.

[7] Ptolomeusz, 1 Syntaxis Mathematica sive Almagestum 6 (HB I, 1, 20); Theon Smyrnaeus Platonius, De Astronomia 4 (MT 158). — Cf. Awerroes, 2 In de Caelo et Mundo, comm. 110 (V, 171 G).

[8] Iz 30, 26.

[9] Rz 8, 19 i 22.

[10] Glossa ordin. (VI, 19 B); Glossa Lombardi: PL 191, 1445. — Ambrosiaster, In Rom 8, 22: PL 17, 131.

Tomasz z Akwinu, Q. 91. (3 z 5). Jak będzie wyglądał świat i zmartwychwstali po Sądzie Ostatecznym? (3)
Czy zwiększy się jasność ciał niebieskich? | 8

[11] Mdr 13, 5.

[12] Syr 43, 9.

[13] Patrz z. 74, 1 i 2, t. 33.

[14] Arystot., 3 Phys. 2: 201b27- 202a3.

[15] Glossa interl. (IV, 57v). — Haymo, 2 In Iz 30, 26: PL 116, 169.

[16] Iz 30, 26. l/. Rdz 3, 17n.

[17] a. 1.

[18] Patrz na 3.

[19] Patrz niżej z. 97, 7.

[20] 3 Doctor Perplex. 13 (FR 274).

[21] Iz 30, 26; 60, 19. Patrz żarz. 4 i 5; wbrew 1.

[22] 2 Doctor Peiplex. 29 (FR 204, 207).

[23] Patrz Iz 13, 10; Jr 4, 23; Ez 32, 7; Jl 2, 10.

[24] Patrz 1-2, 9, 5, t. 9, str. 192nn.

Tomasz z Akwinu, Q. 91. (3 z 5). Jak będzie wyglądał świat i zmartwychwstali po Sądzie Ostatecznym? (3)
Czy zwiększy się jasność ciał niebieskich? | 9

Tomasz z Akwinu, Q. 91. (3 z 5). Jak będzie wyglądał świat i zmartwychwstali po Sądzie Ostatecznym? (3)
Czy zwiększy się jasność ciał niebieskich? | 10

Tomasz z Akwinu, Q. 91. (3 z 5). Jak będzie wyglądał świat i zmartwychwstali po Sądzie Ostatecznym? (3)
Czy zwiększy się jasność ciał niebieskich? | 11

Tomasz z Akwinu, Q. 91. (3 z 5). Jak będzie wyglądał świat i zmartwychwstali po Sądzie Ostatecznym? (3)
Czy zwiększy się jasność ciał niebieskich? | 12

Kartą, paypalem lub bezpośrednim przelewem.

Datki

Jak podobał Ci się ten wpis?

Kliknij na gwiazdkę, by go ocenić!

Tomasz z Akwinu, Q. 91. (3 z 5). Jak będzie wyglądał świat i zmartwychwstali po Sądzie Ostatecznym? (3)
Czy zwiększy się jasność ciał niebieskich? | 13

Ocen

Średnia ocena / 5. Policzone głosy:

Jeszcze bez oceny. Bądź pierwszy!

Jeśli podobał Ci się ten wpis ...

Obserwuj nas na mediach społecznościowych!